

Kalaallit Nunaanni Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitap suliassaanut nassuiaatit

Inatsisartut Naalakkersuisullu Kalaallit Nunaat nunatut namminersortutut tunngaviusumik inatsisiliorneqassasoq aalajangersimmata, tunngaviusumik inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitamik pilersitsisoqassasoq aalajangersimapput. Isumalioqatigiissitaq tunngaviusumik inatsisissamik siunnersuusiussaaq, taannalu naammassereerpat Inatsisartunut saqqummiunneqassaaq.

Tunngaviusumik inatsisissaq kalaallit kulturiannik, oqaasiinik kinaassusaannillu tunngaveqartumik sinaakkusersorneqassaaq.

Oqaluttuarisaaneq aallaaviulluni kalaallit kulturiat, kalaallit oqaasii kinaassusaallu akuunerulersitsiniarnermi tunngavigineqassapput, tassa nunap inoqqaaviniit tunngavillit. Tunngaviusumilli inatsisissami Kalaallit Nunaata killiffiani nalitsinni inuusut allatullu tunuliaqutaqarlutik nunami najugaqartorpassuit eqqarsaatigilluinnarneqassapput.

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitaq sapinngisamik politikkikkut assigiinngiiaartunik tunuliaquteqartuusunik inuttalersorneqassaaq. Suliassamut ilisimasallit Kalaallillu Nunaannik, inuiaqatigiinnik kalaallinik, oqaluttuarisaanerannik kulturiannillu piukkunnaatilimmik ilisimasaqartut, tunngaviusumik inatsisissamut siunnersuutissap suliarineranut, akuutinneqassapput.

Kalaallit Nunaata naalagaaffinngornissaanut namminersortunngornissaanut, tunngaviusumik inatsisissatut missingersuusiaq suliarineqassaaq.

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitap suliassai

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitap Kalaallit Nunaata tunngaviusumik inatsisissaa missingersuusiussavaa, Kalaallit Nunaata ulloq namminersulerfianiit atuutitertussanngorlugi. Tunngaviusumik inatsisissap siunertaraa, Kalaallit Naalagaaffiannut namminersortumut, inatsisitigut tamat oqartussaaqataanerannut akuerisatut toqqammavigineqassasoq. Missingersuusiaq, tunngaviusumik inatsisissamut aalajangersakkat suunersut ilanngullugit isumaliutissiissusiamut kakkiunneqassaaq.

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitaq ukiut affakkaarlugit Kalaallit Nunaata tunngaviusumik inatsisissaanut missingiutip suliarineqarnerata siuariartornera pillugu Naalakkersuisunut nalunaaruteqartussaataavoq.

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitap suliassani nammineq tulleriissaassavai, tassunga ilanngullugit suleqatigiissitanik pilersitsisarnissat. Isumalioqatigiissitaq Naalakkersuisunit, nunatsinni allaffissornikkut qitiusoqarfimmit, kalaallit innuttaasut akornannit, nunattalu avataanit aallerfiusinnaasunit paasisimasalinnit ilisimasaqartunillu paasisutissanik aallertarsinnaavoq. Tamanna

aalaakkaasumik pisariaqartitsinerluunniit naapertorlugu, utaqqiisaasumik suliaqartussanik suliaqartitsisarnikkut, pisinnaavoq.

Isumalioqatigiissitaq suliaminut tunngatillugu nuna, innuttaasut, pisinnaatitaaffiit, pisussaaffiit, aqutseriaaseq, ingerlatsinerlu pillugit nassuiaasioraangami, immikkut nalunaajaasassaaq.

Inatsisissamik piareersarluni sulinermi siuliani taaneqartumi, pituttorsimannngitsumik ataqatigiinnermik ("free association") aqqissuussinermut imaluunniit naalagaaffimmik allamik naalagaaffiit namminersortut akornani arlaatigut suleqatigiinnermik isumaliutit ilanngunneqassasut ilanngullugu naatsorsuutigineqarpoq.

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitap ilaasortaasa katitigaanerat

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitaq kingullermik Inatsisartunit qinersinerup kingorna partiinit ilaasortaataqalersunit innersuussinerit najoqqutaralugit Naalackersuisunit toqqarneqartunik arfineq marlunnik ilaasortaqarpoq.

Naalackersuisunut ilaasortat Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitamut ilaasortassatut innersuunneqarsinnaanngillat.

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitami ilaasortat Naalackersuisunit toqqarneqartassapput.

Peqatigisaanik angutit arnallu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 3, 29. november 2013-meersumi § 6-mi ima allasimasut uku "pisortat ataatsimiititaliaat, siunnersuisoqatigiivi, isumalioqatigiissitaat assigisaallu, inuiaqatigiinnut pingaaruteqartut malittarisassaasa aalajangersarnissaannik piareersaasussatut pilersaarusiortussatulluunniit Naalackersuisunit pilersinneqartut, imatut inuttalersugaassapput, suiaassutsit arlaat aapparminnit ilaasortamik ataasiinnarmik amerlanerussuteqassallutik" malinneqarnissaat kissaatigineqarpoq.

Tamatuma kingorna, Tunngaviusumillu Inatsisissaq pillugu Ataatsimiititaliamut tusarniaareernikkut isumalioqatigiissitamik suiaassuseqatigiiaat aappaata annerpaamik ataatsimik amerlanerussuteqartumik ilaasortaqartumik kiisalu Inatsisartuni partiit tamarmik sinniisaannik ilaasortaqartumik katiterneqartumik Naalackersuisut toqqaassapput. Inatsisartuni partiit tamarmik inunnik marlunnik innersuussissapput, partiilli tamarmik ataasiinnarmik (1) ilaasortaataqassapput. Inuk ilaasortatut toqqarneqanngitsoq sinniisuussaaq.

Siulersuisooqatigiit siulittaasumik, siulittaasup tullianik ilaasortamillu inuttaligaavoq.

Inatsisartunut qinersinerup kingulliup inernera kisimi aalajangiisuvoq partiit sorliit Isumalioqatigiissitami ilaasortaataqarnissaannut.

Ilaasortassatut innersuunneqartut akornannit partiip Inatsisartunut qinersinermi qinerneqarnerpaasimasup siulittaasussaq toqqassavaa. Isumalioqatigiissitap

siulittaasuata tullissaa Inatsisartuni partiit amerlanerussuteqartut tulliisa akornannit toqqarneqassaaq. Siulittaasoqarfik imatut katiterneqassaaq; siulittaasoq, siulitaasup tullia ilaasortallu pingajuat isumalioqatigiissitap iluminnit toqqagaat. Toqqaaneq ingerlanneqassaaq inissitsiterniarlutik ataatsimeeqqaarnermi.

Peqquteqartumik tunuartoqarnera patsisigalugu taarsiinerit, partiimit ilaasortaajunnaartumik innersuussuteqaqqaartumit nutaamik innersuussineq tunuliaqutaralugu isumalioqatigiissitap innersuussai Naalackersuisut akuerisassavaat. Ilaasortap maanaannakut tunuartaqalerneratigut, inuk isumalioqatigiissitap pilersinneqarnerani partiimit tassannga Isumalioqatigiissitamut innersuunneqartoq ilaasortatut tunuassaaq, Isumalioqatigiissitamilu ilaasortamik nutaamik toqqaasoqarnissaata tungaanut sinniisutut atuutissalluni. Ilaasortamik nutaamik toqqaaneq periutsit siuliani nassuiarneqartut naapertorlugit pisassaaq.

Isumalioqatigiissitamut ilaasortat Inatsisartunut ilaasortaareersut akissarsiaqartinneqassanngillat.

Isumalioqatigiissitamut ilaasortat qitiusumik allattoqarfimmi kommuneqarfinniluunniit atorfilittatut sulisut Isumalioqatigiissitami suliaqarnerminni immikkut aningaasarsisassanngillat, sulisitsisuminnilli nalinginnaasumik akissarsiaqartinneqassallutik.

Isumalioqatigiissitami siulersuisoqatigiit immikkut akissarsiaqassanngillat.

Aalajangeeqataasinnaanatik peqataasut immikkullu ilisimasalinnik peqataagallartunik sulisussanik toqqaasarneq

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitap partiinut pituttorsimannigsumik qaffasissumik siunnersorneqarnissaa siunertaralugu, aalajangeeqataasinnaanatik ilaasortanik ivertitsisoqarsinnaavoq.

Naalackersuisut Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitamut ataavartumik aalajangeeqataasinnaanatik peqataasussanik marlunniit sisamanut amerlassuseqartunik toqqaasinnaavoq, taakkunani minnerpaamik ataaseq tunngaviusumik inatsiseqarnermut, naalagaaffiit innuttanut pisussaaffii pillugit inatsisilerituujuassaaq. Aalajangeeqataasinnaanatik ilaasortat allat immikkut ataatsimoortumilluunniit naalagaaffiup innuttanut pisussaaffinnik nation buildingimulluunniit immikkut ilisimasaqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitamut aalajangeeqataasinnaanatik peqataasussanik aalajangersimasunik marlunnik sisamanilluunniit, Tunngaviusumik inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitap toqqaasinnaavoq.

Isumalioqatigiissitap pilersinnerata nalaani aalajangeeqataanani peqataasussamik aalajangersimasumik ataatsimik partiit inatsisartuniittut Naalackersuisooqataanngitsut toqqaasinnaatitaapput.

Aallaavittut aalajangeeqataasinnaanatik peqataasussat Inatsisartunut qinersisoqareernerata kingorna taarserneqarsinnaaneq ajorput.

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitap aalajangeeqataasinnaanatik peqataasussat aalajangersimasut toqqarneqarsimaneri pillugit Naalakkersuisoqarfik akisussaaffiusoq aqputigalugu Naalakkersuisunut ilisimatitsissaaq.

Piumasaqaataassaaq aalajangeeqataasinnaanatik peqataasussat katiterneqarnermikkut assigiinngiaartunik naapertuuttunik piginnaaneqassasut, tassunga ilanngullugu inatsisilerituut paasisimannineq. Aalajangeeqataasinnaanatik peqataasussat aningaasarsitinneqartassapput § 18, imm. 1, Inatsisartut inatsisaat nr. 2, 18. december 2003-meersoq, kingullermik allanngortinneqartoq Inatsisartut inatsisaanni nr. 42 27. marts 2006-meersoq, Inatsisartunut ilaasortaangitsut aningaasarsiaqartinneqarnerat naapertorlugu.

Immikkut ilisimasalinnik allanik, isumalioqatigiissitap piukkussaanic peqataagallartunik, isumalioqatigiissitap suliaanut peqataatinneqarsinnaapput siulittaasup aggeqqusineratigut, pisariaqartinneqarpallu taakku aningaasarsiaqartinneqarsinnaapput § 18, imm. 1 Inatsisartut inatsisaat nr. 22, 18. december 2003-meersoq, kingullermik allanngortinneqartoq Inatsisartut inatsisaanni nr. 1, 27. marts 2006-meersoq, Inatsisartunut ilaasortaangitsut aningaasarsiaqartinneqarnerat, naapertorlugu.

Immikkut Iisimasallit taakku qitiusumik allattoqarfimmi kommuneqarfinni naalakkersuisuniluunniit atorfeqarpata sulisitsisuminnit immikkut akuersissummik piniaqqaassapput.

Aalajangeeqataasinnaanatik ilisimasalittullu peqataasut, ilisimasaminnik isumalioqatigiissitamilu suliaqarnermi misilittakkaminnik ilapittuuteqartassapput, taamaattoq tunngaviusumik inatsisissap missingersuusionerata imarisaani aalajangiinissamut peqataasinnaangillat.

Innuttaasunik akuutitsineq

Tunngaviusumik inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitap atuunnermini illoqarfinnut nunaqarfinnullu tamanut tikinnissamik anguniagaqassaaq. Isumalioqatigiissitap innuttaasut naapinnissaat, isumaliutaagallartunik saqqummiussinissaq piffissamilu pineqartumi tunngaviusumik naleqartitanillu Isumalioqatigiissitap pineqartup nalaani suliarisaanut qisuariaatinik pisarnissaq isumagisassavaa. Isumalioqatigiissitap ataatsimiinnerit nalinginnaasut, isumasioqatigiinnerit kiisalu tusagassiuutit muteerniusut naapeqatigiittarfiillu il.il. taamatut suliaqarnermi atortassavai.

Innuttaasut tamarmik, tassani meeqqat, inuusuttut inersimasullu Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitamut siunnersuutiniq nassiussisinnaanermut pinsinnaatitaapput. Isumalioqatigiissitami ilaasortat, siulittaasoqarfik aalajangeeqataasinnaanatililu ilaasortat nammineq naliliinertik naapertorlugu siunnersuut

suliarineqaqqinnissamut naapertuuttut isigineqarpat, Isumalioqatigiissitami siunnersuummik taamaattunik saqqummiussisinnaapput.

Isumalioqatigiissitaq nittartakkakut quppernermik pilersitsisissaaq, tassanilu isumalioqatigiissitap sulinerata ineriartornera ilisimatitsissutigineqartassaaq.

Tunngaviusumik inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitamut allattoqarfik

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitap suliaqarneranut sullissinissamut naapertuuttumik angissusilimmik allattoqarfiliussaaq. Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitap allaffimmi pisortassaa Naalakkersuisut tusarniaaffigereerlugit atorfinitsissavaa.

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitap suliaassani qanoq aaqquissuunneqassanersoq nammineq isumagissavaa, tassungalu atatillugu sumi allattoqarfik inissisimassanersoq aalajangissallugu.

Piffissarititaq

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitap Kalaallit Nunaanni tunngaviusumik inatsisissamut missingiussamik kingusinnerpaamik ulloq 21. Juni 2021 Naalakkersuisunut tunniussinissaq siunertaralugu suliaminik ingerlatsisissaaq, taamaalilluni Naalakkersuisut Inatsisartut 2021-mi ukiakkut ataatsimiinnissaannut missingersuusiamik saqqummiussisinnaaqqullugit. Isumalioqatigiissitaq piffissamik suliffiusumik sivitsuinissamik pisariaqartitsissappat, tamanna Naalakkersuisunit akuerineqassaaq.

Tunngaviusumik inatsisissatut siunnersuusiap saniatigut Isumalioqatigiissitap isumaliutersuut tunngaviusumik inatsisissap aalajangersagaanik nalunaajaatitalik piareersarlugulu tunniutissavaat.

Aningaasalerneqarnera

Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitaq taassumalu allattoqarfissaa Aningaasanut Inatsimmi immikkut pingaarnermik kontoqarluni aningaasalersorneqassaaq. Tunngaviusumik Inatsisissaq pillugu Isumalioqatigiissitaq avataaniit aningaasalersorneqarnissamut qinnuteqarnissamut piginnaatitaavoq.